

<http://hdr.undp.org/hdr2006>

UNDP Contacts:

New York and Cape Town
Ms. Niamh Collier-Smith
Tel: +1 212 906 6111
Cell: +1 917 213 0671
niamh.collier@undp.org

Ms. Marisol Sanjines
Tel: +1 212 906 6763
Cell: +1 646 201 8036
marisol.sanjines@undp.org

New York
Mr. William Orme
Tel: +1 212 906 5582
Cell: +1 917 607 1026
William.orme@undp.org

Geneva and Paris
Mr. Jean Fabre
Tel: +41 22 917 8542
Cell: +41 79 437 07 76
jean.fabre@undp.org

Brussels
Mr. Paul Van Goethem
Tel: +32 2 505 46 28
Cell: +32 477 52 10 55
paul.vangoethem@undp.be

Copenhagen
Ms. Veslemøy Lothe Salvesen
Tel: +45 35 46 71 50
Cell: +45 51 23 28 24
veslemoy.salvesen@undp.dk

Tokyo
Ms. Chisa Mikami
Tel: +81 3 5467 4751
Cell: +81 907 200 3295
chisa.mikami@undp.org

Washington
Ms. Cara Santos Planesi
Tel: +1 202 331 9130
Cell: +1 202 262 3381
cara.santos@undp.org

Bratislava
Mr. Zoran Stevanovic
Tel: +421 2 59337 428
Cell: +421 908 729 846
zoran.stevanovic@undp.org

Bangkok
Ms. Cherie Hart
Tel: +66 2 288 2133
Cell: +66 8 1 918 1564
cherie.hart@undp.org

Moscow
Ms. Snizhana Kolomiets
Tel: +7 (495) 787-2100 (ext.2235)
Cell: +7 916 107-9416
snizhana.kolomiets@undp.org

London
Ms. Chandrika Deshpande
Tel: +44 020 7396 5338
Cell: +44 (0) 7957 460 246
chandrika.deshpande@undp.org

United Nations
Development Programme

Spectrul ‘războaielor pentru apă’ ne distrage de la necesitatea urgentă pentru cooperare transfrontalieră

Cooperarea în domeniul apei este mai universală decât conflictul – și mai importantă ca niciodată, susține Raportul Dezvoltării Umane 2006

Cape Town, 9 noiembrie 2006— Contrazicând prezicerile conform cărora competiția pentru apă va provoca inevitabil conflicte armate, noul Raport al Dezvoltării Umane 2006 constată că cooperarea transfrontalieră în domeniul resurselor acvatice este tot mai prezentă și înregistrează succese, oferind multe soluții pentru viitoarele dispute internaționale în domeniul apei.

Nouăzeci de procente din populația de pe glob locuiește în țări care împart resursele de apă cu alte țări. Însă noul Raport al Dezvoltării Umane „*Dincolo de criza de apă: puterea, sărăcia și lipsa globală de apă*” afirmă clar că în timp ce această interdependență poate genera tensiuni politice în mai multe țări, majoritatea resurselor acvatice comune sunt gestionate pașnic prin intermediul ingineriei și diplomației transfrontaliere.

În ultimii 50 de ani, au fost înregistrate 37 de cazuri violente dintre țări pentru apă; toate, cu excepția a 7 cazuri, au avut loc în Orientul Mijlociu. Cu toate acestea, în aceeași perioadă țările au negociat între ele peste 300 de tratate în domeniul apei, se spune în raport.

Și India și Pakistan, în pofida celor două războaie transfrontaliere și a tensiunilor geopolitice permanente au reușit să gestioneze timp de jumătate de secol bazinele de apă comune datorită Comisiei Permanente Indus pentru Apă.

Acestea fiind spuse, necesitatea sporirii cooperării transnaționale pentru asigurarea securității apei pentru oamenii săraci este importantă mai mult ca niciodată, pentru că către 2025 peste trei miliarde de oameni vor locui în țări care se confruntă cu criza apei. Alarmerile false ale războaielor pentru apă distrag de la amenințările reale cauzate de criza globală de apă pentru dezvoltarea umană – o amenințare înrădăcinată în putere, sărăcie și inegalitate, subliniază autorii.

“Gestionarea apei comune poate fi o sursă pentru pace sau pentru conflict, însă de fapt politica este cea care decide asupra direcției”, spune Kevin Watkins, autorul principal al Raportului.

Pașii următori

Raportul identifică două obiective mari ale guvernării transfrontaliere a apei: substituirea acțiunilor unilaterale cu cooperarea multilaterală și includerea problemelor dezvoltării umane, și nu a puterii și politicii, în centrul dezbaterilor. Conform raportului, realizarea acestor obiective va avea nevoie de eliminarea revendicărilor rigide la suveranitate, consolidarea susținerii politice și crearea unui echilibru mai bun al puterii. Raportul recomandă un accent sporit asupra următoarelor aspecte:

- **Sporirea negocierilor politice pentru consolidarea încrederii și sporirea legitimității:** Cooperarea transfrontalieră în domeniul apei depinde de voința țărilor

riverane de a împărtăși guvernarea. În acest domeniu, asistența internațională poate contribui la crearea unor condiții favorabile unei cooperări de succes, susțin autorii.

- **Evaluarea necesităților dezvoltării umane și identificarea eventualelor beneficii reciproce:** Liderii politici trebuie să identifice scopurile comune ale dezvoltării umane – în reducerea sărăciei, crearea locurilor de muncă și gestionarea riscurilor – și includerea acestora în planificarea bazinului râului.
- **Mai mult sprijin organizațiilor din bazinul râului, inclusiv extinderea mandatelor sale și consolidarea capacităților lor în implementarea tratatelor:** Odată cu evoluția cooperării în cadrul bazinului râului, liderii politici trebuie să se mobilizeze pentru a atinge nivelul adecvat al ambiției. Luând în considerație experiența vastă în gestionarea apelor transfrontaliere, Uniunea Europeană în parteneriat cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Banca Mondială, poate face mult mai mult pentru a susține dezvoltarea instituțională în țările sărace, se spune în raport.
- **Finanțare sporită pentru gestionarea apelor transfrontaliere:** Dintre cele 3.5 miliarde dolari SUA de asistență internațională cheltuiți pentru apă și canalizare, mai puțin de 350 milioane dolari SUA sunt alocați pentru resursele acvatice transfrontaliere. Raportul susține că donatorii trebuie să mărească această alocare, însă din considerente de proprietate, țările riverane trebuie să suporte cea mai mare parte a poverii financiare.

De ce aceste tensiuni în jurul apei?

Apa este ultima resursă fugitivă: râurile, lacurile și apele subterane traversează hotarele politice fără pașaport sau alte documente. O sută patruzeci și cinci de țări împart bazine acvatice cunoscute drept „transfrontaliere” – drenaje sau rezervoare de apă, inclusiv lacuri și ape subterane care sunt utilizate de țările vecine. Și numărul lor crește, în mare parte datorită destrămării Uniunii Sovietice și fostei Iugoslavii. În 1978, existau 214 bazine internaționale; astăzi - 263.

Apele comune au generat întotdeauna motiv de competiție. Într-adevăr, cuvântul „rival” în limba engleză provine de la „rivalis” în latină, care semnifică „cineva care folosește același râu cu altcineva”. Problemele apar atunci când apa – din râuri, lacuri, ape subterane sau mlaștini—nu este gestionată corect. În timp ce multe țări dispun de reguli și regulamente instituționale pentru alocarea apei și soluționarea disputelor în cadrul hotarelor sale, mecanismele transfrontaliere sunt mult mai slabe, iar criza apei și instituțiile ineficiente poartă un risc real pentru conflict.

Orientul Mijlociu

Nicăieri nu este acest lucru atât de evident decât pe Teritoriile Palestiniene Ocupate. Populația palestiniană constituie jumătate din numărul populației Israelului și consumă doar 10-15% din apă. În partea de vest, locuitorii izraeliți consumă de nouă ori mai multă apă pe persoană decât palestinienii. De fapt, palestinienii se confruntă cu cel mai înalt nivel al deficitului de apă din lume.

Atât disponibilitatea fizică cât și politica contribuie la această problemă. Deficitul de apă nu permite fermierilor să producă alimente și să-și câștige existența, în timp ce regulile actuale de aprovizionare cu apă generează un acces inegal și injust la bazinele comune de apă.

Însă situația ar trebui să fie alta. Conform unor exemple din alte regiuni, o cooperare mai bună ar putea soluționa problema. Spre exemplu, în 1994 Israelul și Iordania au semnat un acord care permite Iordaniei să acumuleze scurgerile din timpul iernii în lacul Tiberias din Israel. Acordul mai permite Israelului să arendeze de la Iordania fântâni pentru extragerea apei în scopuri agricole.

Ceea ce a omis acordul a fost cea mai severă secetă din 1999 care a generat tensiuni odată cu reducerea furnizărilor de apă către Iordania. Cu toate acestea, acordul a rămas intact – demonstrând angajamentul ambelor țări să colaboreze în domeniul apei.

Așa cum acordul în domeniul apei dintre Israel și Iordania a însoțit acordul de pace dintre cele două țări în 1994, acordul politic final dintre Israel și Teritoriile Palestiniene Ocupate va trebui să includă un pact asupra resurselor acvatice comune, susțin autorii raportului.

Deficitul de apă este o problemă acută în tot Orientul Mijlociu. Raportul afirmă că Iran și Iraq sunt unicele țări din regiune care se află deasupra pragului crizei de apă, iar 90% din populația Orientului Mijlociu și Africii de Nord vor locui în țări care se confruntă cu deficitul de apă către 2025. Însă această regiune aridă nu poate găsi soluții de una singură pentru problemele ce țin de criza apei.

Marea Aral

Pentru țări ca Bangladesh, care depind de India pentru 91% din volumul de apă necesar pentru irigarea culturilor agricole și completarea apelor subterane, este nevoie de cooperare transfrontalieră în domeniul apei. Altele au recunoscut prea târziu importanța cooperării. Acesta este cazul Mării Aral din Asia Centrală.

Una dintre problemele cele mai grave globale, Marea Aral este un exemplu al lipsei de cooperare în gestionarea apei transfrontaliere. Utilizarea apei timp de jumătate de secol pentru a susține creșterea bumbacului prin intermediul unui sistem ineficient de irigare a dus la degradarea Mării Aral, pe atunci al patrulea cel mai mare lac din lume. Pînă în 1990 aceasta primea mai puțin de o zecime din fluxul precedent de apă— și uneori chiar nimic.

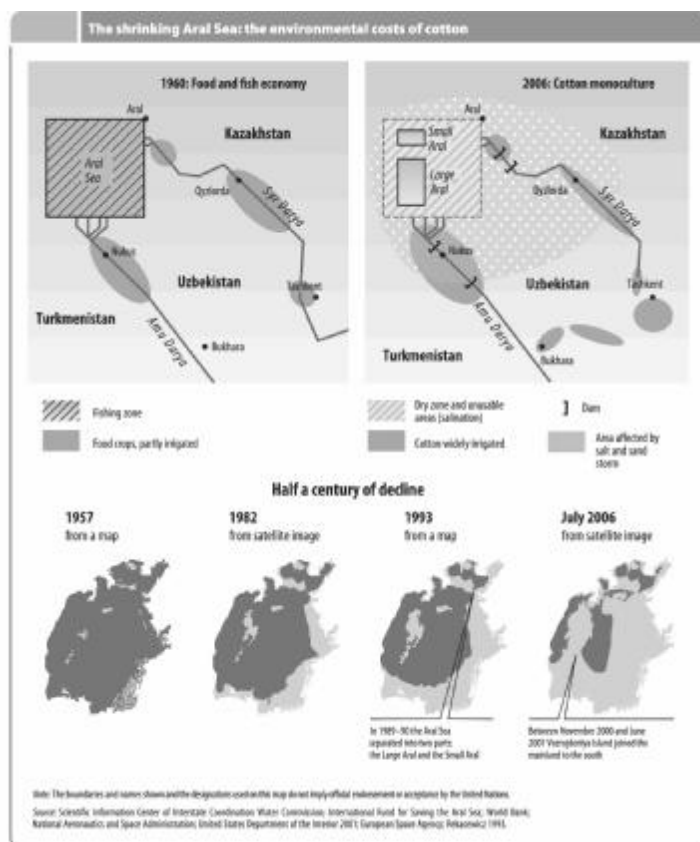
Chiar și după independența de Uniunea Sovietică, noile republici nu au reușit să coopereze într-o manieră eficientă, persistentă cu schemele de extindere a irigației în pofida impactului negativ. Arenda mării a constituit o catastrofă socială și ecologică.

Recolta de bumbac a scăzut cu o cincime de la începutul anilor 1990 și pierderea a patru cincimi din speciile de pește a distrus industria piscicolă în provinciile din josul apei care în trecut era activă. Oamenii din Qyzlorda în Kazakhstan, Dashhowuz în Turkmenistan și Karakalpakstan în Uzbekistan folosesc apa contaminată cu chimicale care nu este bună pentru consum sau pentru agricultură. Ratele mortalității infantile au crescut pînă la 100 la 1,000 de vii născuți în unele regiuni – mai mult decît media în Asia de sud. Iar circa 70 procente din 1,1 milioane de oameni în Karakalpakstan suferă de maladii cronice— boli respiratorii, febra tifoidă, hepatită și cancerul esofageal.

Cazul Mării Aral ilustrează perfect lipsa de cooperare. Acesta subliniază că modul în care o țară din susul râului folosește apa afectează mediul și calitatea apei unei țări din josul râului; că reținerea apei pentru irigare sau producerea curentului electric într-o țară afectează fluxurile în aval pentru fermieri și mediu din cealaltă țară.

Cu toate acestea, raportul susține că în contextul unei dezvoltări încurajatoare care ilustrează impactul potențial al cooperării regionale, unele țări din regiunea Mării Aral au început în ultimii ani să stopeze unele pericole, protejînd bazinele și controlînd drenajul din Marea Aral cu noi baraje și canale, în rezultatul cărora nivelele apei au început să crească pentru prima dată în timpul unei generații.

Conform autorilor, există patru obstacole principale ale cooperării transfrontaliere în domeniul apei: concurența revendicărilor asupra apei și imperative ale suveranității naționale; voința politică și viziune slabă; puterea asimetrică;

și lipsa de participare în inițiativele internaționale cu privire la bazinele de apă. Fiecare dintre acestea vor trebui abordate pentru a preveni conflictul, limita degradarea ecologică și utilizarea apelor comune pentru maximizarea oportunităților pentru dezvoltare umană.

Caz pentru cooperare

Teoretic, cea mai logică abordare a gestionării eficiente a apelor transfrontaliere sunt țările care comercializează resurse agricole, energie hidroelectrică și alte servicii în conformitate cu avantajul lor comparativ în utilizarea apei. Un exemplu relevant, energia hidroelectrică este mai eficientă din punct de vedere a costului în regiunile montane unde apa curge la vale și irigarea produce rezultate mai bune în văi și câmpii; comercializarea energiei hidroelectrice pentru bunurile agricole este o metodă de a aborda aceste avantaj comparativ.

Cu toate acestea, la modul practic o mare parte din bazinele râurilor nu dispun de instituții pentru a soluționa diferențele și coordona resursele comune, iar factori ca încrederea și preocupările strategice depind mult de politica guvernului.

Beneficiile potențiale ale gestionării apei transfrontaliere sunt enorme. De exemplu, Brazilia și Paraguay a soluționat o dispută de 100 de ani prin semnarea Acordului Itaipu. Finanțat în mare parte de investițiile braziliene, digul Itaipu a devenit una dintre cele mai mari centrale hidroelectrice din lume, acoperind un sfert din consumul de energie al Braziliei și servind drept cea mai mare sursă a Paraguay de venituri în rezultatul schimburilor externe.

În alte regiuni, Comunitatea sud-africană pentru Dezvoltare a condus un proces vast de cooperare în cadrul celor 15 râuri transfrontaliere din regiune, axându-se pe colectarea informației și dezvoltarea infrastructurii de îmbunătățire a securității energetice și alimentare pentru categoriile vulnerabile de oameni de rând cu extinderea schemelor de aprovizionare cu apă a orașelor și satelor de frontieră suplimentar la consolidarea capacității organizațiilor din cadrul bazinului râului pentru protejarea calității și accesului la apă.

De-a lungul istoriei, cooperarea în domeniul resurselor acvatice comune a fost o regulă și nu o excepție. RDU 2006 susține că în prezent, când sunt mai mulți oameni ca niciodată interesați de resurse, abordările mai ambițioase și mai puțin fragmentate a guvernării apei ar trebui să fie în interesul securității pe termen lung a fiecăruia.

* * * *

DESPRE ACEST RAPORT: Raportul Dezvoltării Umane (RDU) continuă să genereze dezbateri asupra celor mai stringente probleme cu care se confruntă omenirea. RDU este un raport independent realizat la comanda Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Kevin Watkins este autorul principal al raportului 2006, care include contribuții speciale ale Cancelarului Marii Britanii Gordon Brown, Ministrului de Finanțe a Nigeriei Ngozi Okonjo-Iweala, Președintelui Lula a Braziliei, ex-președintelui SUA Carter, și Secretarului General al ONU Kofi Annan. Raportul este tradus în peste 12 limbi și lansat în peste 100 țări anual. Mai multă informație este accesibilă la pagina web <http://hdr.undp.org/hdr2006>. Raportul Dezvoltării Umane 2006 este publicat în engleză de Palgrave Macmillan.

DESPRE PNUD: PNUD este rețeaua globală a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, care promovează schimbarea și conectează țările la surse de cunoștințe, experiență și resurse pentru a ajuta oamenii să-și construiască o viață mai bună. Prezent în 166 de țări, PNUD conlucrează cu ele în identificarea soluțiilor proprii pentru realizarea sarcinilor de dezvoltare la nivel global și național. În timp ce țările își dezvoltă capacitățile locale, ele beneficiază de experiența experților PNUD și partenerilor săi.

Pentru mai multe informații despre PNUD: www.undp.org